

moj planet

www.mladinska.com/mojplanet

RAZISKOVANJE AVNO

Ali jih zebe?

Zabava na snegu

Mostovi

Madagaskar

POSTER

MESEČNIK • LETNIK 10 • 3,97 € za naročnike v šoli, 4,16 € za naročnike na domu, 4,99 € v prosti prodaji

9 771854 288098

Odlična zbirka nalog
za boljše znanje in oceno

Brihtna glavca

1.

VADIM, ponavljam
in utrjujem znanje

2.

RAZUMEM tudi
zahtevnejšo snov

3.

se dobro PRIPRAVIM
na preizkuse znanja

z rešitvami

Z Lahkoto do znanja

www.mladinska.com/brihtna_glavca

1.–2. in
4.–9. RAZRED

Vsebuje
teste

4.–9. RAZRED

Vsebuje
teste

1.–9. RAZRED

Vsebuje
besedilne
naloge

8.–9. RAZRED

Vsebuje
teste za
pripravo
na NPZ

8.–9. RAZRED

Vsebuje
teste in
kemijske
reakcije

Dragi planetovci!

Sneg smo pa le dočakali in zdaj bomo čim bolj izkoristili zimske dneve. Nobene posebne dodatne opreme ne potrebujemo za to. Tokrat smo planetovci vstopili v novo leto na moč aktivno in se dričali, sankali, drsali, sprehajali po snegu. Niti na krpljanje nismo pozabili. In vse smo skrbno opisali, razložili in predstavili v naši reviji, da bodo prosti dnevi in počitnice na moč zanimivi.

Za vas smo izbrskali tudi zanimivosti, ki jih ni lahko najti. Ste vedeli, da so nekoč gradili mostove z jajčnimi beljaki? ☺ Ali pa to, da samec in samica albatrosov čutita povezanost tudi, ko sta več tisoč kilometrov narazen?

Radi se imejte in lepo bodite,

Senja Požar
odgovorna urednica

38

Pišite nam na moj.planet@mkz.si ali www.mladinska.com/mojplanet, kjer najdete tudi učne liste in filme.

4

8

12

18

46

4 SVET ŽIVALI
Ali jih zebe?

8 LJUDSTVA
Malgaši

12 POSKUSI
Naravoslovna kresnička

14 ZIMSKI ŠPORTI
Zabava na snegu

18 KAKO...
Mostovi

22 ČLOVEŠKO TELO
Debelost

24 TA MESEC

26 FOTOGRAFIJA MESECA
Pingvini

36 DR. VETKO

38 MOJ PLANET TEKMUJE
O zvezdah
v državnem grbu

40 REKORDERJI IZ ŽIVALSKEGA VRTA
Tiger

42 PLANETOV STRIP
Nemogoče je mogoče

46 MIKRO
Čista voda

48 MOJ TEST
Zimski športi

50 SIVE CELICE

52 NUŠIN KOTIČEK
Delimo si svet!

54 MOJ PLANET PRIPOROČA

56 VAŠA POŠTA

Ali jih

Pozimi vlada hud mraz in sneg, zato se ljudje toplo oblečemo in se več zadržujemo doma na toplem. Kako pa zimo preživijo živali? Živali imajo izvrstno sposobnost prilagoditve na različne podnebne oz. vremenske razmere. Vsaka žival je razvila svoj način preživetja v mrzlih dneh.

Snežna sova

je dobro zavarovana pred mrazom. Njeno perje je gosto in prekriva poleg trupa tudi noge, prste, kremplje in celo kljun. Tako te nočne ptice ne zebe. Perje ima vse leto belo, saj živi na Arktiki, kjer je sneg stalen, in se tako prikrije v okolju, ko lovi plen.

Mandarinka

Ljubka račka mandarinka mora pozimi poiskati hrano v ledeno mrzli vodi. Pred mrazom jo ščiti gosto perje. Mehka puhasta peresa tik nad kožo v mrzli vodi ohranjajo telesno toploto in delujejo kot nekakšna puhovka. Po celotnem telesu je zaščiten še s pisanim zunanjim perjem. To je prepojeno s posebnim oljem, ki vodo odbija in je ne prepušča. Olje izloča žleza ob zadku, račka pa si olje nanaša po perju s kljunom. S tako sestavo perja so pred mrazom zaščitene vse vrste rac.

zebe?

... Kje imam že novi rov?

Hermelin ali velika podlasica

Ta živahna mala zverinica je hermelin ali velika podlasica. Živi v tundri in v gozdovih Severne Amerike ter Evrazije. Vitka in spretna plenilka pozimi koplje rove pod snežno odejo, kjer potem počiva na toplem in shranjuje hrano. Njen gosti in neomočljivi kožuh ji pomaga ohranjati telesno toploto. Zunanje dlake so redkejše, daljše ter pozimi bele. Tako se prikriva pred plenilci. Poleti je po hrbtu rjavo obarvana.

Sibirski tiger

Za največjo in najmočnejšo zver velja sibirski tiger. Je največji od vseh tigrov. Dolg je okoli 3 metre, težak pa celo do 400 kg! Živi v zasneženih gozdovih severovzhodne Kitajske in južne Sibirije. Pred mrazom ga varuje topel gost kožuh z dolgo dlako. Šape ima široke in gosto dlakave. Tako se mu v snegu ne ugreza pregloboko. Sibirski tiger je zaradi svojega čudovitega svetlo progastega kožuha zelo zaželen. Je ogrožena žival. Na svetu je le še od 150 do 200 primerkov te čudovite živalske vrste.

Najlepša sem!

Polarna lisica

se v vsakem letnem času popolnoma prilagodi pokrajini. Je izredno odporna proti mrazu. Ima bel gost zimski kožuh, tačke pokrivajo dlakaste blazinice, uhlje, smrček ter okončine ima kratke. Manjša ko je površina telesa, več toplote žival ohrani. Pred vetrovi in mrazom je varno skrita v več metrov globokem brlogu.

Tjulenj

Plavutonožce, kot je tale brkati tjulenj, v hladni vodi najbolj greje njihova debela koža, ki je polna tolščice. Poleg tega imajo sposobnost, da v ledeni vodi lahko skrčijo podkožne žile in si tako učinkovito zmanjšajo izgube toplote.

A photograph of a wolf standing in a snowy forest. The wolf has a mix of brown, black, and grey fur and is looking towards the camera. It is standing on a snow-covered ground with several birch trees in the background.

Sivi volk

je prebivalec zasneženih iglastih gozdov Evrope, Azije, Severne Amerike in Grenlandije. Ta močna zver se pred hudim mrazom prav tako zavaruje z gostim zimskim kožuhom. Notranja plast kožuha je mehka in gosta, zunanja pa dolga in ščetinasta. Gosta dlaka pokriva tudi uhlje. Za hojo in tek po ledu ima sivi volk razvite velike šape s krempljastimi prsti in mu zato ne drsi.

A photograph of a bison standing in a snowy field. The bison has a thick, shaggy coat of brown and black fur and is looking towards the camera. It is standing on a snow-covered ground.

Bizon

To masivno govedo je seveda bizon. Težak je do 1000 kg! Živi v čredi, ki se stalno seli. Poleti črede najdemo na vročih in suhih planjavah ameriškega Zahoda, pozimi pa se selijo v mrzla gorska območja, kjer so nizke temperature. Bizon ima tako gost kožuh, da mu mraz nikakor ne pride do živega. Ker manjša površina telesa oddaja manj toplote, je njegovo telo čokato, vrat, noge in rep pa so kratki.

Tina Pavlovič

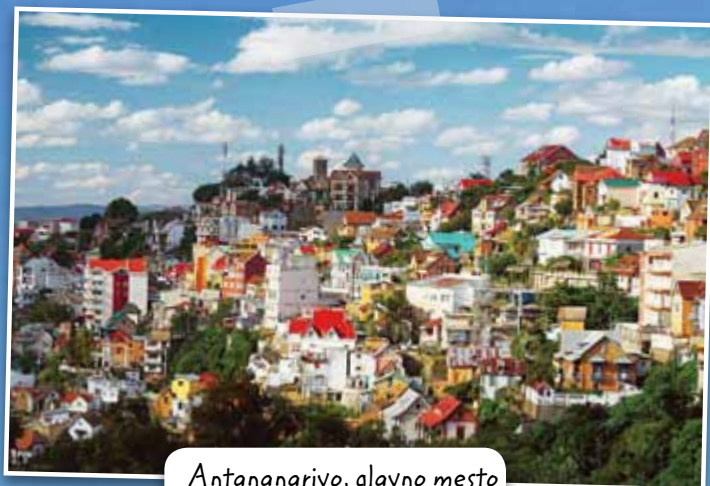
MALGAŠI

Madagaskar je otoška država v Indijskem oceanu z glavnim mestom Antananarivo. Je tudi največji afriški in četrti največji otok na svetu, znan zlasti po lemurjih in drevesih baobab.

Madagaskar

Lemur

Antananarivo, glavno mesto Madagaskarja

Edinstvena afro-azijska kultura

Domorodni prebivalci Madagaskarja pripadajo okoli dvajsetim etničnim skupinam, med katerimi ni veliko kulturnih in jezikovnih razlik. Zanimivi so po tem, da imajo dva ločena izvora, in sicer so prišli iz Afrike in iz Azije. Predniki Malgašev so pripluli na otok iz Indonezije v 4. stoletju. V 7. stoletju so se zaradi trgovskih vezi začeli med Malgaše priseljevati tudi Afričani in Arabci. Malgaši so ustvarili edinstveno kulturno mešanico Afrike in Azije.

Prebivalce Madagaskarja pesti revščina. Le redki si lahko privoščijo tak prevoz.

Pripadniki etnične skupine Betsimisaraka ('neločljivi') prečkajo reko po značilnem lesenem mostu, vzhodni Madagaskar.

Jezik in verovanje

Malgaši govorijo **malgaški jezik**. Do leta 1960 je bil Madagaskar francoska kolonija, zato je **uradni jezik tudi francoščina**. Med prebivalci prevladuje tradicionalno **animistično verovanje**. Njihovo čaščenje je namenjeno predvsem prednikom in številnim duhovom, ki prebivajo v gozdovih in rekah. Danes je večina Malgašev **pokristjanjenih**, nekaj pa je tudi **muslimanov in hindujcev**.

Otroci iz etnične skupine Antandroy ('ljudje iz trnovega grmičevja'), južni Madagaskar

Merina, 'ljudje visoke planote', praznujejo na festivalu hiragasy. Skupine glasbenikov plešejo, pojejo in igrajo ves dan.

Deklica iz etnične skupine Sakalava ('ljudje dolge doline') s tradicionalno poslikavo, Otoček Nosy Be na severu Madagaskarja

Riževi polji

Pastirji, poljedelci in ribiči

Madagaskar spada med **20 najrevnejših držav sveta**. Večina Malgašev se preživlja s samooskrbnim kmetijstvom. Za svoje potrebe pridelujejo predvsem riž, maniok, sladki krompir, taro, banane in koruzo. Za izvoz pridelujejo kavo, vaniljo, nageljnovke žbice in bombaž. Najpomembnejša hrana Malgašev je riž, ki mu pravijo kar '**malgaški kruh**'. Požigalski način kmetovanja je zelo osiromašil zemljo, zato lahko pridelajo le majhne količine hrane. Poleg tega pridelke ogrožajo tudi pogoste naravne ujme. Malgaši so večinoma pastirji, ribiči in poljedelci, po malem pa gojijo tudi govedo, ki ima v njihovem življenju pomembno vlogo.

Tradicionalni čoln s podporno smučko izvira iz Indonezije.

Nekaj malgaških običajev in tabujev

V kulturi Malgašev je ohranjenih več tradicionalnih obredov in tabujev. Na splošno je razširjeno čaščenje prednikov. Mrtve pokopavajo v izvotljenih skalah in jim prinašajo darove. Ženske imajo v družbi podrejeno vlogo, ki je v glavnem vezana na dom. Moški imajo lahko več žena hkrati, kar imenujemo **mногоženstvo**.

Malgaši poznajo veliko tabujev. **Tabu je družbena prepoved**, ki je povezana z verovanjem ljudi. Kdor bi prekršil tabu, bi ga kaznovala nadnaravne sile. Tabuji se nanašajo predvsem na družinsko in spolno življenje. Malgaši poznajo tabu, da sestra ne sme prati bratovih oblačil, brat ne sme prijeti sestre za roko. Tabu je tudi, da noseča ženska ne sme sedeti na pragu, ne sme jesti rib in se ne sme pogovarjati z moškimi.

Nekateri Malgaši svoje koče gradijo na stebrih, tako da so dvignjene od tal.

Govedo je znak blagostanja. Kdor je lastnik goveda, ima v družbi posebno čast in veljavo.

Baobab ali drevesni kruhovec

Oblčila večinoma še vedno perejo v reki.

Misijonar Pedro Opeka z otroki

Slovenski misijonar med Malgaši

V Antananarivu, glavnem mestu Madagaskarja, deluje misijonar slovenskega rodu **Pedro Opeka**. Vodi malgaško **skupnost Akamasoa**, ki pomaga brezdomcem oziroma 'smetiščarjem'. Ti se preživljajo tako, da brskajo po smeteh in iščejo ostanke hrane. Pedro Opeka je pred hudo revščino, lakoto in bedo rešil okoli 23.000 smetiščarjev, ki danes živijo v urejenih domovih. Njegov projekt je vzbudil zanimanje številnih mednarodnih dobrodelnih organizacij. Leta 2009 mu je predsednik Republike Slovenije podelil **najvišje državno odlikovanje za izjemen prispevek na področju humanitarnega dela in skrbi za sočloveka**.

Vlasta Mlakar

Naravoslovna Kresnička

Pri Društvu matematikov, fizikov in astronomov Slovenije smo se odločili, da v šolskem letu 2014/15 prvič izvedemo naravoslovno tekmovanje Kresnička, ki je namenjeno učencem od 1. do 7. razreda OŠ. Z njim bi radi spodbudili najmlajše, da bi na igriv način in s poskusi spoznavali naravo in naravne pojave, da bi spodbujali svojo naravoslovno radovednost, širili znanje o sicer težkih in zapletenih temah o živem in neživem svetu.

Poskusi so sestavni del naravoslovne Kresničke. Tekmovanje bo potekalo na šolah **11. februarja 2015**, toda poskuse je treba izvesti prej, ker bo veliko vprašanj temeljilo prav na njih in lastnih opažanjih učencev.

Vse naloge in druge podrobnosti o Kresnički najdete na spletnem naslovu:

<https://www.dmfa.si/NaOS/Razpis.html>

krešnička

Novi kovanci iz starih

4. in 5. razred

Pripomočki:

- kovanec za 5 centov
- kis
- prozoren plastičen kozarec
- papirnata brisača
- debelejša rezina limone

V plastičen kozarec položi kovanec za 5 centov tako, da se naslanja na steno kozarca. Kovanec naj bo čim bolj temen.

2. V kozarec natoči toliko kisa, da je pol kovanca v kisu.

3. Kovanec pusti v kisu pol ure, nato ga vzemi iz kozarca, sperj z vodo in obriši s papirnato brisačo. Kaj opaziš?

4. Poskus lahko narediš tudi tako, da v debelejšo rezino limone potisneš čim bolj temen kovanec za 5 centov. Kovanec naj bo do polovice ugreznjen v limono. Čez pol ure ga vzemi iz limone, sperj z vodo in obriši s papirnato brisačo. Kaj opaziš?

Razmisli, preizkusi, poišči, vprašaj ...

- Poskusi še s kovanci za 1 cent, 2 centa, 1 € ... Je rezultat enak?
- Katera snov v kisu povzroči to spremembo?
- Zakaj so novi kovanci svetleči, čez čas pa potemniijo?
- Poskusi kovanec očistiti še z drugimi tekočinami, ki jih najdeš v kuhinji ali med čistili. Pri ravnanju s čistili bodi previden. Upoštevaj navodila na embalaži!
- Poznaš še kakšno drugo kovino, ki se ji spremeni površina na zraku in dežju?
- Poišči doma še kakšen drug majhen kovinski predmet (prstan, verižico, srebrno žlico, kovinsko sponko za papir, košček bakrene žice ...), ki ni videti kot nov, in preveri, kako kis ali limonin sok delujeta na njegovo površino.

Dragi tekmovalci, vam in vašim mentorjem želimo veliko uspeha na tekmovanju in držimo pesti za vas!

Zabava

Mrzla zima je priložnost za noro zabavo. Namesto alpskih smučī lahko na noge nataknete krplje, obujete drsalke ali zadnjo plat namestite na sanke!

Sankanje

Sankamo se lahko tudi z najbližjega griča, a še bolj zabavno in adrenalinsko je na urejenih sankaskih progah. Katere proge so odprte in kakšna je ponudba, lahko preveriš na portalu www.sankanje.info. Če se udeležite organiziranega sankanja, vam bodo priskrbeli sani in prevoz s terenskim vozilom na izhodišče. Ponekod organizirajo tudi nočno sankanje!

na snegu

Pohodništvo

Ko zapade nov sneg, se lahko preprosto odpravite v hribe! Toda, pozor! Neizkušeni nikakor ne smejo izzivati usode v visokih gorah ali na strmih pobočjih, saj so lahko posledice snežnega plazusa usodne. Izberite nižje in položnejše vzpetine ter se prepričajte o vremenskih razmerah. Zaradi močne sončne svetlobe, ki se odbija od belega snega, so nepogrešljiva tudi sončna očala, sicer vas bodo zvečer pekle oči – v najhujšem primeru lahko pride celo do snežne slepote!

FOTOGRAFIJA: WATEJ ZALAR

Krpljanje

Če se sneg udara do kolen, hoja ni več tako zabavna. Zato so že več stoletij nazaj površino stopal povečali s krpljami. Pri fiziki se učimo, da je pritisk zaradi večje površine manjši, kar pomeni, da se noge ne udirajo v sneg. Krplje si lahko sposodimo in se odpravimo na voden izlet po zasneženih brezpotjih, na primer po Veliki planini ali po gorah nad Bohinjem. Za lažjo hojo je priporočljivo uporabljati tudi pohodniške palice. Zabava je zagotovljena, še posebej če se odpravimo na nočni pohod – najbolje v mesečini! Ali morda celo z baklami.

FOTOGRAFIJA: UDO BERNHARD/Kärnten Werbung

Vožnja z vlečnimi psi

Eden bolj zabavnih zimskih športov je tudi vožnja z vlečnimi psi! Na Aljaski in v drugih severnih deželah so bili haskiji, malamuti, grenlandski psi in drugi vlečni psi nepogrešljivi za prevoz ljudi in opreme, danes pa je to predvsem šport. Na tekmovanjih sta v sani vprežena najmanj dva psa, lahko pa jih je celo več kot devet! Občutek veselja, moči in hitrosti vlečnih psov lahko na nekajminutni vožnji izkusiš tudi ti! Na sani boste stopili skupaj z inštruktorjem ali pa boste vprego upravljali celo sami. Toda, pozor: psi so presenetljivo hitri in se ne ustavijo kar tako!

Drsanje

Na tečaju se boš drsanja naučil že v štirih ali osmih urah. Potrebuješ samo drsalke, ki si jih lahko tudi sposodiš, in čelado ali vsaj debelo kapo. V Sloveniji je kar nekaj urejenih in tudi pokritih drsališč. V mrzli zimi lahko oddrsamo tudi na otok sredi Blejskega jezera. Eno največjih bližnjih drsališč pa je na avstrijskem Koroškem, le dobro uro vožnje od Beljaka. Na zaledenem Belem jezeru (Weissensee) vsako leto uredijo 25 kilometrov različnih prog. Drsalke si lahko sposodite kar tam. Za mlajše od 15 let je drsanje brezplačno, odrasli pa plačajo po pet evrov.

Tek in pohodništvo na smučeh

Oprema za nordijsko smučanje je precej cenejša od tiste za alpsko smučanje. Poleg tega lahko v Sloveniji na večini prog tečete brezplačno ali pa je karta precej poceni. Če že obvladaš rolanje ali drsanje, se boš smučarskega teka naučil precej hitro, še posebej, če se udeležiš kratkega tečaja. Najbolj znane proge za smučarski tek so na Pokljuki, Rogli, Blokah, v okolici Kranjske Gore in v Tamarju.

Lahko pa se lotiš pohodništva na smučeh, čemur z angleško besedo rečemo backcountry. Tudi s smučmi pritiskamo na sneg z večjo površino, noge se ne udirajo globoko, zato se lahko napotimo tudi po celem snegu. Pohodniške smuči so širše od tekaških, robniki pa so kovinski, tako da lažje režemo zavoje. Za ta način pohodništva skoraj ni ovir – seveda pa se izogibajmo nevarnostim, ki jih prinese visokogorje!

TOGRAFIJA: www.slovenia.info/Bogdan Kladrnik

Ne spreglej!

- Nikar ne pozabi na nepremočljive čevlje, ki segajo nad gleženj, gamaše in rokavice.
- Pri sankanju so priporočljiva tudi čelada, najboljše smučarska, in zaščitna očala, saj sneg izpod nog rad leti v oči.
- Obutev naj vedno sega prek gležnjev, v cellem snegu pa so nepogrešljive tudi gamaše, ki preprečijo, da bi sneg vdiral v čevlje.

TOGRAFIJA: PETER BURGSTALLER/kärnten Werbung

Mostovi

»Ali je kaj trden most? Kakor skala kost. Ali gre lahko naša vojska skoz? Lahko, če nam pustite zadnjega prašička!« Ta otroška igrlica, ki jo vsi poznamo iz vrtca, pove tisto, kar je pri mostu najpomembnejše: mora biti trden in močan, da se ne poruši, kadar gre čezenj kaj težkega.

Viseči most čez Dravo pri Ptuj

Most iz obdelanega lesa

Prve mostove so postavljali že v pradavnini. Niso jih ravno gradili, saj niso poznali betona in železa, ki ju za gradnjo mostov uporabljamo danes. Čez potok so položili deblo velikega drevesa. Namesto da bi se vsakokrat zmočili, so se lepo mirno sprehodili po deblu. Nekaj spretnosti je bilo že potrebne, saj je bila majhna neprevidnost dovolj, da je pračlovek zdrsnil in čmoknil v mrzlo vodo. Kmalu so ugotovili, da gre lažje, če deblo po zgornji strani obtešejo s sekiro in tako poravnajo površino. Še boljše je bilo, če so vzporedno postavili več debel in naredili širšo pot. Tisti, ki se tudi na tej poti niso počutili varno, so ob straneh v višini popka namestili še

dve palici. Tako se je bilo mogoče ob hoji opreti. Takšen **most s prečko** sicer ni bil dovolj močan in trden, da bi po njem zapeljal avtomobil, ampak na srečo jih takrat še ni bilo.

Most iz hlodov

Brvi in viseči mostovi

Če je bila soteska preširoka, da bi čeznjo lahko postavili deblo, so most naredili iz vrvi. Nad sotesko so razpeli dve vzporedni nosilni vrvi. Povezali so ju z množico lesenih palic, po katerih

se je dalo hoditi. Ker se je tak most med hojo močno zibal, sta bili ob straneh nujni še dve pomožni vrvi, za kateri se je bilo med hojo mogoče prijema z obema rokama. Takšne **brvi** ali **viseče mostove** še danes uporabljajo v gorah, kjer mrgoli deročih potočkov, hudournikov in rek. Največ se jih je ohranilo v Himalaji in Andih.

Brv oziroma viseči most v Himalaji

Kamniti mostovi

Ko so se pojavili vozovi s konjsko vprego, so začeli graditi močnejše mostove. Rimljani so bili v tem pravi mojstri. Postavljali so kamnite mostove iz natančno obklesanih kamnov. Z njimi so sestavili oboke. Če bi kamne postavili vzporedno, bi takoj zgrmeli navzdol. Če so kamni položeni v obliki loka, se naslanjajo drug na drugega in se ne morejo premakniti. Takšen **kamnit ločni most** je bil še trdnjši, če so kamne povezali z apneno malto ali z betonom. **Rimski akvadukt** je most, po katerem ne teče cesta ali železnica, ampak na vrhu po kanalu teče voda. S takimi akvadukti so Rimljani dovajali vodo iz hribov naravnost v središče Rima.

Rimski akvadukt, Nîmes, Francija

Gradnja mostov

V srednjem veku se je močno razmahnila trgovina. Trgovci so potovali iz kraja v kraj in prevažali blago. Na svoji poti so naleteli na velike reke. Sprva so jih na drugo stran reke prevažali **brodarji**. Brodar je vozil splavu podobno plovečo ploščad, ki se imenuje brod. Da ga reka ne bi odnesla, je bil brod pogosto pripet na vrvi. Brodar je čakal na enem bregu reke, da se je nabralo dovolj potnikov, nato pa je odrinil proti sredini reke. A trgovcem je šel tak prevoz počasi na živce, ker je bilo treba vedno čakati. Še huje je bilo ob deževju, ko so vode narasle in brodarji niso vozili. Še posebej pa je trgovce motilo, da je bilo treba brodarju za vsak prevoz odšteti čedno vsoto denarja. Zato so zbrali denar in začeli graditi mostove. Ti so bili koristni za prebivalce mest ob rekah, za kraljevo vojsko, ki je lahko nemoteno drvela prek rek, pa tudi za tovarne, ki so potrebovale surovine od daleč. Gradnja mostov se je močno pospešila. A težavo so povzročale široke reke. Treba je bilo zgraditi celo vrsto podpornih stebrov, ki bi nosili kratke prečke ali oboke. Postaviti steber v deročo reko pa ni mačji kašelj. Če ne drugega, bi voda sprala vse vezivo (apneno malto) ali pa se vezivo pod vodo sploh ne bi strdilo! Zato so na mestu prihodnjega stebra postavili majhen jez in speljali vodo okrog njega. Ko se je vezivo strdilo, so jez umaknili.

Karlov most v Pragi

Povsod pa ni šlo gladko. Zanimiv je Karlov most v Pragi, ki prečka reko Vltavo. Pri njegovi gradnji so v vezivo umešali **jajčne beljake**! In ker je bilo za most potrebnih mnogo več beljakov kot za par palačink, je kralj ukazal, da morajo vsa jajca iz kraljestva romati v Prago. Če bi kokoši to izvedele, bi se jim gotovo povsili kljun.

Kamnit obočni most

v Mostarju v Bosni in Hercegovini so zgradili Turki, da so se s svojimi konji lažje premikali proti zahodu. Kot povsod drugod so trgovcem tudi tukaj za prehod mostu zaračunavali **mostnino**: »Plačaj ali plavaj!« V mokrih oblekah ni prijetno prodajati blaga, če pa se zmoči poper ali žafran ali suha roba, postanejo neuporabni in ničvredni. Zato so trgovci raje segli v žep in odšteli nekaj kovančkov.

Kamnit obočni most v Mostarju

Železni most,
Firth of Forth, Škotska

Železni mostovi

Leta 1825 je angleški inženir Stephenson izdelal prvo lokomotivo in kmalu so bile vse dežele prepredene z železnimi cestami, po katerih so brzeli vlaki. Vlak se žal ni mogel vzpenjati in voziti v ostre zavoje, tako kot so to počeli vozovi, zato je bilo zanj treba zgraditi veliko mostov. Da so prenesli močne tresljaje železniških koles, so začeli graditi **železne mostove**. Množico železnih palic so povezali s kovicami ali vijaki, tako da so dobili močno nosilno strukturo, čeprav je to paličje videti kot pajkova mreža. Na tak način je narejen most Firth of Forth na Škotskem, ki je dolg 2500 metrov in ima več podpornih stebrov.

Leseni mostovi

V Ameriki se je zelo mudilo zgraditi železnico od vzhodne do zahodne obale. Če ni šlo drugače, so železniški most naredili kar iz lesa. Množica hlodov je bila sestavljena tako, da je most prenesel težo proge, vlaka in še tovora v njem. Žal so imeli veliko težav z roparji, ki so vlak ustavili tako, da so zažgali most. Strojevodja je moral biti kar pogumen, da je zapeljal na ozek **lesen most** visoko nad reko. Pri tem je lahko le upal, da lesenih hlodov niso pomalicali črvi ali termiti in da med vožnjo ne bodo popustili.

Leseni železniški most, ZDA

Višeci mostovi

Ko so se naučili izdelati močne jeklene vrvi, so se pojavili **višeci mostovi**, podobni tistim iz pradavnine. Seveda pa so postajali vse večji in daljši. Na obeh straneh mostu so postavili dva orjaška navpična stebra. Prek njiju teče meter debela jeklena žica, z nje pa se spuščajo tanjše žice. Na te je obešena jeklena plošča, po kateri lahko vozijo avtomobili in vlaki. Znamenit je most Zlata vrata prek zaliva v mestu San Francisco, Brooklynski most teče čez reko v New Yorku, most v Istanbulu veže Evropo in Azijo. Najdaljši višeci most je most Akaši Kaikjo, ki so ga zgradili Japonci, da jim ni bilo treba čakati na trajekte. Most je dolg kar 3903 metrov.

Višeci most Zlata vrata, ZDA

Ponekod so hoteli most postaviti tam, kjer vozijo ladje. To bi jadrnicam z visokimi jambori preprečilo plovbo, zato so se mornarji takim mostovom uprli. Spor so rešili bistroumni inženirji, ki so naredili **dvižni most**. Ko je pod njim plula ladja, je most dvignil svoji mostnici, potem pa ju spustil in omogočil pot kočijam, pešcem in kolesarjem. Po zaslugi pametnih tehnikov je bil volk sit in koza cela. Takšen most je londonski Tower Bridge, ki je v soju nočnih luči naravnost čudovit.

Londonski dvižni most

FOTOGRAFIE: SHUTTERSTOCK

Øresundski most povezuje mesti København na Danskem in Malmö na Švedskem. Viadukt je dolg kar 7845 m.

Mostovi pa niso samo betonske in železne zgradbe. Mostovi so tisto, kar povezuje dve sorodni stvari. Most lahko veže računalnik z internetom, lahko pa povezuje dva zoba in zapolnjuje manjkajoči zob med njima. Mostovi so tudi vezi med ljudmi. Z razumevanjem in spoštovanjem drugih tudi mi sami gradimo medsebojne mostove – **mostove prijateljstva**. Ti so sicer nevidni, pa kljub temu lahko trdni in močni.

Ali veš?

- Na Švedskem in v Nemčiji imajo mostove, po katerih plujejo ladje, pod njimi pa vodi cesta. Ti mostovi nosijo plovne kanale, po katerih manjše ladje lahko plujejo daleč v notranjost celine ali pa iz ene reke prestopijo v drugo.

Magdeburg, Nemčija

Debelost

Ljudje imamo različno telesno zgradbo, različno mišično maso, različno telesno višino. Zaradi tega idealna teža ni za vse enaka. Nekdo, ki meri v višino skoraj dva metra in ima sto kilogramov, seveda ni debel. Če tehta sto kilogramov človek, ki meri v višino 170 cm, pa lahko govorimo o debelosti.

Prijateljski nasvet namesto posmeha

Z debelostjo se pogosto srečujejo tudi otroci in najstniki. Njim je teža v breme tudi v čustvenem pogledu, sploh takrat, ko jih vrstniki zaradi debelosti zbadajo in se jim posmehujejo, namesto da bi bili deležni iskrene prijateljske pomoči, razumevanja in dobrohotnih nasvetov, kako naj se z debelostjo spopadejo.

Debelost premagamo. Sodniku gre to dobro od rok.

Kako se zredimo?

Debelost ne pomeni le, da imamo preveč kilogramov glede na telesno višino, ampak tudi, da se nam v telesu nabira več maščevja, kot je to normalno. Do tega pride najpogosteje zaradi tega, ker se neredno prehranjujemo, uživamo preveč nezdrave hrane in se predvsem premalo gibamo. Nagnjenost k debelosti lahko tudi podedujemo.

Bolje preprečevati kot zdraviti

Debelost premagamo s takim načinom življenja in prehrane, ki nam pomagata ohranяти telesni zgradbi primerno težo. Pri ohranjanju idealne telesne teže so bistveni redni obroki, ki jih enakomerno porazdelimo čez dan. Formula »zajtrk-malica-kosilo-malica-večerja« učinkuje. Pomembno je, da dopoldne pojemo dovolj hrane, zvečer pa malo. Jejmo tudi veliko sadja, zelenjave, polnozrnatih izdelkov iz žit ter predvsem sveže pripravljeno hrano. Industrijsko pripravljene jedi dušijo naše kuharske talente in pogosto redijo. Tudi prigrizki z veliko soli ali sladkorja naj bodo le občasne pregrehe. Pijmo vodo in se izogibajmo sladkim pijačam. Ob zdravem načinu prehranjevanja bo gibanje in ohranjanje telesne kondicije lažje.

Sprehod v živo

Eden od ključnih vzrokov za nastajanje debelosti je tudi v tem, da sodobni ljudje v primerjavi z našimi predniki – nekaterim od njih je bila debelost še simbol bogastva in plodnosti – preveč sedimo. Sodobna tehnologija, ki nam je sicer v veliko pomoč, nas vse bolj ločuje od narave in tega, da bi bili v njej dejavni. Vozimo se s prevoznimi sredstvi, namesto da bi hodili, tekli, kolesarili. Nevarno je, da presedimo ob družbi čipsa ali piškotov preveč časa pred televizorjem, računalniki in »pametnimi« telefoni, ki so polni »hudih« reči. Je to pametno? Naravno brez ekranov doživljamo neprimerno lepše. Živ, resničen, pester, vznemirljiv in za zdravje koristen je že sprehod v gozd ali park.

Težave

Starejšim ljudem debelost krati spanec in jim otežuje dihanje. Debelost nas ovira pri gibanju. Zaradi nje nam razpoloženje lahko začne močno nihati. Da žalobnost jemlje voljo do gibanja, je vedel že pastir Kekec. Če debelost traja dlje časa, pri odraslih lahko pripelje do sladkorne bolezni, visokega pritiska in drugih bolezni srca in ožilja.

DOBRA
VOLJA, EJGA!
ZDAJ PA
BOVA ŠE
MALO
TEKLA!

Spopad z debelostjo

Za obilnejše ljudi ni nikoli prepozno, da bi spremenili način življenja. Diete niso čarobne. Na milijone jih je, pa se po njih hitro spet zredimo. Pomembno je, da se izogibamo živil, ki so bogata z maščobami in s sladkorjem, in da v prehrano vključimo čim več vlaknin, ki jih najdemo v zelenjavi, sadju. Bistveno je, da med hujšanjem jemo toliko in tako, da lahko zdrave prehranske navade z domišljijo in disciplino prakticiramo vse življenje. Pri hujšanju potrebujemo potrpežljivost in zaupanje vase. Če shujšamo počasi, imamo namreč bistveno več možnosti, da bomo teži, ki smo si jo priborili, tudi obdržali.

Ali veš?

- Če ima kdo v družini težave z debelostjo, je zelo pomembno, da vsi družinski člani začnejo zdravo jesti.
- Debelost je eden izmed vodilnih vzrokov za bolezni, ki se lahko končajo s smrtjo, čeprav jih je mogoče premagati in preprečiti.
- Ljudska modrost pravi, da zjutraj jej kot cesar, opoldne kot delavec, zvečer pa kot berač.
- V litru kokakole je 27 kock sladkorja.

ta mesec

OPAZUJEM IN RAZISKUJEM

JANUAR

februar

Spomladanska resa zacveti

Na prisojnih apnenčastih pobočjih pomladanska resa zacveti že sredi zime. Živo rožnate cvetoče poganjke tega prikupnega grmička bomo opazili že od daleč.

Spomladanska resa je ena prvih rastlin v letu, ki omogoča čebelar bogato zgodnjo pašo. Ljudje radi sadijo reso kot okrasno rastlino v vrtove, še posebej v skalnjake.

Smrekova semena odletijo

Storži smreke dozori že oktobra. A čeprav je seme v njih zrelo, ostajajo storži skozi mrzle jesensko-zimske mesece zaprti. Februarja pa se luske storža razmaknejo, storž se razpre in smrekova semena so končno prosta. Vsako seme je opremljeno z letalno napravo – krilcem, zato lahko veter raznaša semena daleč naokoli.

Drsamo na poledenelih ribnikih

Kadar nastopi daljše obdobje zelo nizkih temperatur (več stopinj pod lediščem), stoječe vode pomrznejo, ledene ploskve bajerjev pa privabijo drsalce. Drsati v naravi je užitek, a ne pozabimo na varnost: preverimo, ali je led dovolj debel, in se izogibajmo tistih delov bajerja, kjer se vanj stekajo potočki, saj je tam led precej tanjši.

ILUSTRACIJE: JAKA VUKOTIČ

Lisice si dvorijo

Lisice so samotarske živali. Družabne so le januarja in v začetku februarja, ko zanje napoči čas dvorjenja in parjenja. Za naklonjenost samic se samci divje spopadajo med seboj, lajajo in bevskajo. Lisice so sicer zelo previdne, predvsem nočno dejavne živali, a med dvorjenjem so manj oprezne in jih lahko vidimo tudi podnevi.

otroški knjižni klub CICIKLUB

Za otroštvo, polno
domišljije in zabave!

MP015

Interni oglas za starše

Vse materialne avtorske pravice so last Mladinske knjige.

© Mladinska knjiga.

V Ciciklubu vam zagotavljamo:

- Strokoven izbor knjig za otroke od rojstva do 9. leta starosti
- Vedno **najmanj 20 % popusta** za nakup knjig!
- Vsako četrtletje **brezplačen katalog!**
- Bogat izbor iger in igrač, CD-jev za otroke ...

NAJBOLJ PRILJUBLJENE KOCKE NA SVETU!

Lego hiša na drevesu 3 v 1 je komplet s 357 lego kockami in figuricami za ustvarjalno igranje, ki spodbuja logično mišljenje in ročne spretnosti. 7+

Ob vpisu
samo
1€

Redna cena 29,90€

CiCiKlUB
otroški knjižni klub

POSTANITE ČLANI CICIKLUBA ŠE DANES!

Pokličite
01 241 34 12

Kliknite
www.ciciklub.si/lego

Ponudba za nove člane velja
do 31. 1. 2015 oz. do prodaje zaloga.

fotografija
meseca

PINGVINI

so ptice, vendar ne letijo. Imajo krila, ki jih uporabljajo kot vesla. Telo je precej čokato. Zanje je značilna pokončna in zibajoča se hoja. Med prsti na nogah imajo plavalno kožico in so zelo dobri plavalci in potapljači. Po snegu in ledu se tudi dričajo. Po navadi imajo po enega mladiča, za katerega skrbita oče in mati. Najmanjši odrasli pingvini merijo 30 cm, največji pa 160 cm. Na sliki sta mati in mladič vrste gentu.

Doma imam pritlikavega kunca in je vedno v stanovanju, zato me zanima, če lahko zunaj na travi postavimo nekakšno železno ograjo oz. mrežo, da ga lahko tako imamo na travi in da nam ne more pobegniti. Sprašujem te pa zato, ker ne vem, če lahko je travo. In imam še eno vprašanje: zajček je star kakšno leto pa pol, zato me zanima, če bi kupili še enega kunca ali bi mu bil drugi v napoto in ali bi se stepla in se grizla?

Lily, 11 let

Na vprašanja odgovarja
Maja Stopar, dr. vet. med.

Dragi dr. Vetko!

Zakaj moj pes »ponori« oziroma začne divjati naokoli, ko dobi nagrado?

Aki, 12 let

Lily, krasna ideja, da bi svojemu kuncu omogočila tudi skakanje po travi. Boš videla, kakšno veselje mu boš naredila. Pa še malo bo kosil po vrtu, namesto kosilnice! Paziti moraš le, da je trava suha oziroma da na njej ni rose ter da ne bo na direktnem soncu. Kakšno senčenje bo dobrodošlo. Vedeti pa moraš tudi, da so kunci precej iznajdljivi, da znajo kopati rove (v zemljo) in da kar visoko skačejo. Zato mora biti ograja visoka (tista ki jo uporabljajo za omejevanje kužkov na pasjih razstavah, bi bila prav primerna), lahko je ograda tudi pokrita. Pa malo ga imej na očeh, da si ne omisli kakšne tunnelske obrti.

Glede drugega kunca sem seveda za, vendar pa ju ne boš mogla imeti v isti kletki. Kunci so kar teritorialni in se znajo agresivno vesti do sostanovalcev. Če pa boš imela skupaj samca in samico, boš kaj kmalu imela precej večjo kunčjo družino. Torej v ločene kletke in uživajte!

Mislím, da je tule le en odgovor: zaradi veselja. Kaj ni lepo, da ti tako pokaže svoje veselje in srečo? Če ga morda šolaš in ob vsakem približku za odlično opravljeno vajo takole znori in uide izpod nadzora, to seveda ni preveč dobro. Zato morda razmisli, da ga nagradiš takrat, ko je miren, ne preveč razigran, ali pa vsaj počakaš, da se nekoliko umiri, obenem pa ga tudi naučiš, kako sprejeti nagrado – mirno, med sedenjem ali ležanjem, in ga nagradiš tudi takrat, ko mu to uspe, norenju pa se ne smejiš, ker ga tako nevede nagrajuješ za napačno vedenje, temveč ga preprosto nameno-ma prezreš.

Dragi dr. Vetko!

Jaz imam doma kužka in me zanima, zakaj se trese?

Anja, 12let

Draga Anja, zelo malo podatkov si mi napisala. Tudi ne vem, kako se tvoj kuža trese, kdaj, koliko časa, kolikokrat na dan, na teden ... Včasih se kuža trese, ker ga zebe. Posebno pogosto lahko to opaziš pri kužkih s kratko dlako. Njih lahko hitro zazebe in se tresejo, da se ogrejejo. Kuža se lahko trese, ker ima povišano temperaturo (pomisli, ko imaš ti vročino, te tudi zebe in včasih prav trese). Trese se lahko tudi od strahu. Ali pa od napetega pričakovanja, neučakanosti. Lahko bi šlo tudi za kakšno bolezen. Pri epilepsiji imajo kužki napade in se kar pošteno tresejo. Takrat je kuža neodziven. Razmisli, kaj od naštetega bi lahko bil vzrok za tresenje pri tvojem kosmatincu. Vsekakor ti svetujem, da obiščeta veterinarja.

Dragi dr. Vetko!

Doma imam morskega prašička Coockija. Star je malo več kot tri leta. Najraje je solato (zelenjavo). Ali je kaj narobe, da ne pije vode? Saj smo že poskušali, da bi kaj popil, ampak on se ne vda!

Zahvaljujem se ti že vnaprej,

Pia, 12 let

Pia, tvoj morski prašiček je veliko zelenjave, praviš. Kot verjetno veš, je zelenjava večinoma sestavljena iz vode, vlaknin, vitaminov in mineralov. Čeprav ti svoje živalce ne vidiš piti vode, pa je veliko dobi že s hrano. Vedeti pa moraš tudi, da tako majhna živalca ne popije litra vode na dan, kot na primer ti ali kužki. Nekaj dni mu dajaj le suho hrano – seno in brikete. Boš videla, da bo popil več vode kot prej, ko je jedel večinoma svežo, sočno zelenjavo. Ko sva ravno pri zelenjavi, gotovo veš, da moraš biti pri njej zelo pazljiva. Vsa zelenjava mora biti osušena in ne mokra, da ne bo tvojega prašička po njej napenjala. To je lahko zanj zelo nevarno, včasih celo usodno.

Imaš vprašanje?

Pošlji ga na naslov **Moj planet, 1536 Ljubljana**, ali na **moj.planet@mkz.si**. Če je objavljeno tvoje pismo, nam čim prej pošlji svoj naslov, da ti pošljemo nagrado!

Dr. Vetku lahko zastavite vprašanje tudi na spletnih straneh **www.mladinska.com/mojplanet**.

Več vprašanj in odgovorov dr. Vetka najdeš tudi na spletnih straneh: **www.mladinska.com/mojplanet/drvetko**

Več o pravilih za sodelovanje, o varstvu osebnih podatkov in dovoljenju staršev si preberite na strani 55.

O zvezdah v državnem grbu

V letu 2014 je minilo 600 let od kronanja Barbare Celjske za nemško kraljico. Bila je najmlajši otrok najmogočnejšega celjskega grofa Hermana II.

Pogled z gradu na Celje

Ko je bila stara komaj trinajst let, se je leta 1405 poročila z nemškim kraljem Sigismundom Luksemburškim. Zaradi prijateljskih in sorodstvenih vezi s takratnim rimsko-nemškim kraljem in kasneje cesarjem, veljajo **Celjski grofje** za najpomembnejšo fevdalno rodbino s sedežem v današnji Sloveniji. Središče posesti je bilo v Celju, kjer so vladali na utrjenem **Celjskem zgornjem gradu**, imenovanem tudi Stari grad. Grad je zdaj le delno obnovljen, ob koncu srednjega veka pa je bil najmogočnejša utrdba na slovenskem ozemlju. Svojo rezidenco pa so imeli grofje v mestnem gradu v Celju oziroma v Knežjem dvoru.

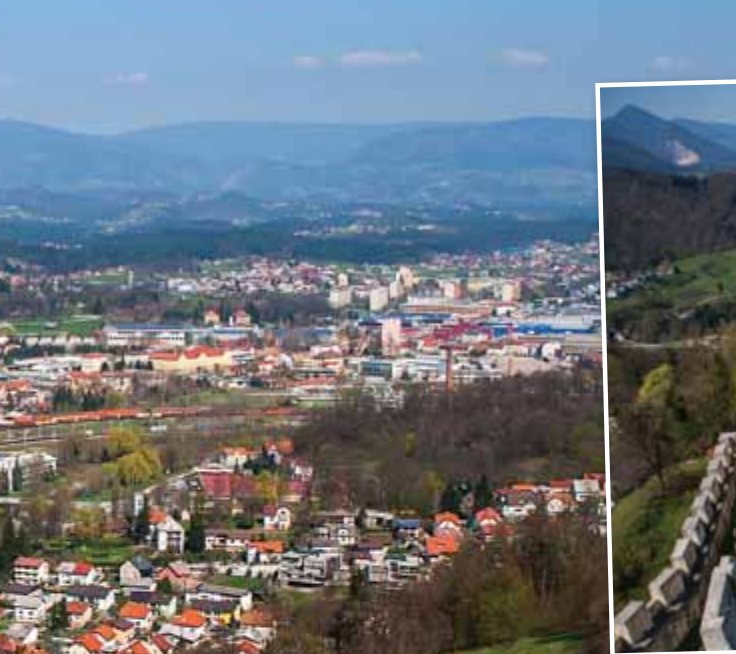
Zadnji celjski grof Ulrik II. se je leta 1456 udeležil vojne proti Osmanskim Turkom, vendar je pred bitko v Beogradu izgubil življenje. Umorili so ga ogrski velikaši pod vodstvom Laszla Hunyadija.

Bil je starejši brat Matije Hunyadija, pozneje ogrskega kralja Matije Korvina, ki je pri Slovencih sprožil **mit o Kralju Matjažu**.

TURISTIČNA
ZVEZA
SLOVENIJE

Celjski zgornji grad

Iz sosednjega prostora so vstopili Ogri kakor ponoči. Prvi je bil črni Szekely, ki je z naperjenim bodalom planil proti Ulriku. Le- ta je potegnil meč in udaril Szekelya s ploskim rezilom po roki, da je bodalo z žvenketom padlo na kamniti tlak. Tedaj so se zgrnili vsi nad Ulrika, da ni vedel, proti kateremu naj bi se najprej obrnil, in razvnel se je strašen trušč. Ali gospod Urh (kratko za Ulrik) se je prebil skozi in je skočil v stran. Lambergar je planil v izbo. Szekely ga je pobil na tla. »Pobijte Celjana« je tulil Hunyadi. S krepkim udarcem se ga je Urh ubranil. Tedaj je zadel Szekelyjev meč Urhovo glavo, ki je ni ščitil šlem. Ulrik se je s smrtno rano na vratu zgrudil na kolena.

(Iz romana Danes grofje Celjski in nikdar več, Anne Wambrechtsamer)

Po smrti Ulrika II. je celjska dediščina prišla v roke Habsburžanov, celjski knezi pa so utonili v pozabo. Blišč treh šesterokrakih zlatih zvezd v grbu je obledel. Stoletja kasneje so nekateri zgodovinarji menili, da bi bili Celjani lahko utemeljitelji slovenske države, če ne bi prezgodaj izumrli. Po letu 1991, odkar je Republika Slovenija samostojna država, njihove tri zvezde krasijo tudi **grb v naši zastavi**. V Celju so leto 2014 razglasili za **Barbarino leto**. V Pokrajinskem muzeju v Celju so postavili razstavo o Barbarinem življenju, Pošta Slovenije je izdala spominsko znamko z njeno podobo, Banka Slovenije pa spominski kovanec za dva evra.

Namigi za novo zgodbo turizma

- S katerim znamenitim dogodkom je povezano prijateljstvo med Celjani in Luksemburžani?
- Kje je grad Fridrikštajn, kjer je bil doma Friderik II.?
- Kje je pokopana Veronika Deseniška, druga žena Friderika II.? Ali poznaš legendo o njeni usmrtni osameli skali Krvavica?
- Kateri znameniti samostan je ustanovil Herman II.? Tam je tudi pokopan.
- V katerih mestih je bila kronana Barbara Celjska, kje so shranjeni njeni posmrtni ostanki?
- Ali imaš kakšno zamisel, kako bi Slovenija izkoristila slavno zgodovino Celjskih grofov za večjo prepoznavnost v svetu?

Čudovito je bilo odkrivati z vami zgodbe iz bogate slovenske kulturne zakladnice. Zagotovo ste izbrali na moč zanimive teme in motive. Vidimo se spomladi na predstavitev vaših zgodb.

Srečno!

Franci Novak

TIGER

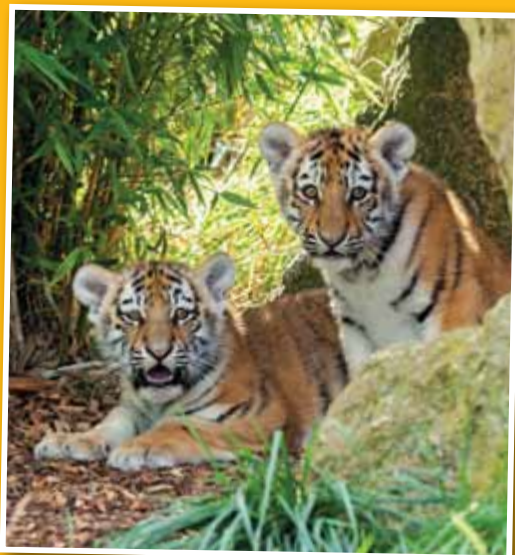
Tigri si planet delijo z nami že dva milijona let. Zanimivo je, da so priljubljeni že od nekdaj, in to povsod po svetu, kjer so jih lahko spoznali.

Na Kitajskem so enakovredni prvemu od mitičnih bitij – kitajskemu zmaju, starodavni vladarji so tudi zunaj območij naravne razširjenosti z njimi kazali vladarsko moč ali uprizarjali boje najmogočnejših. Tudi drugod po svetu veljajo za eno najbolj priljubljenih in občudovanih živali. Pa si pogledjmo, zakaj so tako priljubljeni.

Največji

Tigri so največje velike mačke. Čeprav imajo številne živalske skupine mnogo večje prednike, pri mačkah ni tako. Po fosilnih ostankih znanstveniki sklepajo, da so odrasli samci sibirskih tigrov največje mačke, ki so kdaj živele na Zemlji. Pri besedi »največji« pa moramo biti natančni: **sibirski tigri** niso najdaljši od šestih živečih podvrst, so pa **najtežji** in **najvišji**. Nekoliko daljši so le samci podvrste malajski tiger z dolžino telesa do 280 cm. Telo sibirskih tigrov lahko v dolžino meri do 230 cm, rep pa še dodatnih 110 cm. Običajno tehtajo od 100–300 kg, najtežji tiger vseh časov, ki je bil ustreljen v divjini, pa je tehtal kar 389 kg. Velikost je verjetno povezana z ohranjanjem telesne temperature. Bolj severno ko živi podvrsta, večja je. Sibirski tigri se od drugih tigrov razlikujejo po gostejšem in svetlejšem ter daljšem kožuhi ter po sposobnosti kopicenja podkožne tolšče. Tako lahko preživijo tudi najbolj ostre sibirске zime.

Najmogočnejši med plenilci

Samci sibirskih tigrov lovijo najtežji in največji plen med vsemi kopenskimi sesalci. Ljudje so jih zato od nekdaj občudovali kot najspretnейše in najmogočnejše plenilce, zlasti ker tako velik plen ulovijo in usmrtilo povsem sami in ne v krdelu. Lovijo predvsem veliko in parkljasto divjad, ki lahko tehta tudi več kot tono. Posebnost sibirskih tigrov je, da precej pogosto jedo tudi svoje tekmece ali aktivno lovijo druge plenilce, kot so psi, medvedi, krokodili, leopardi ali pitoni. Pred njimi so varni le odrasli sloni in nosorogi.

Pri lovu so jim v pomoč od **7–9 cm dolgi podočniki**, ki veljajo za najdaljše med vsemi zvermi, ter močne šape z dolgimi in ostrimi kremplji. Ker imajo majhno srce in lahko s hitrostjo do 65 km/h tečejo le krajši čas, svoj plen največkrat presenetijo iz zasede. A tudi tigri, zlasti mladi in manj izkušeni, so večkrat žrtve poškodb pri lovu. Kar polovica mladičev tako ne preživi prvega leta, pri lovu pa so tigri uspešni le v 10–15 % poskusov.

Obožujejo vodo

Ne le, da so tigri poleg jaguarjev skoraj edine mačke, ki imajo rade vodo. V njihovem okolju je nepogrešljiva. V njej se redno hladijo, so pa tudi odlični plavalci. Preplavajo lahko do 7 km široko reko, dnevno pa lahko preplavajo do 29 km!

Ena najbolj ogroženih velikih mačk

Danes od devetih podvrst tigrov živi le še po nekaj deset ali sto predstavnikov na vsega 7 % ozemlja, ki so ga obvladovali še pred 100 leti. Od 100.000 tigrov se je v naravi ohranilo **le še okrog 5000 tigrov**. Najbolj ogroženi so južnokitajski tigri, ki so v naravi pogrešani že več kot 25 let, v ujetništvu pa jih živi okrog 65. V ujetništvu živi dvakrat toliko tigrov kot v naravi.

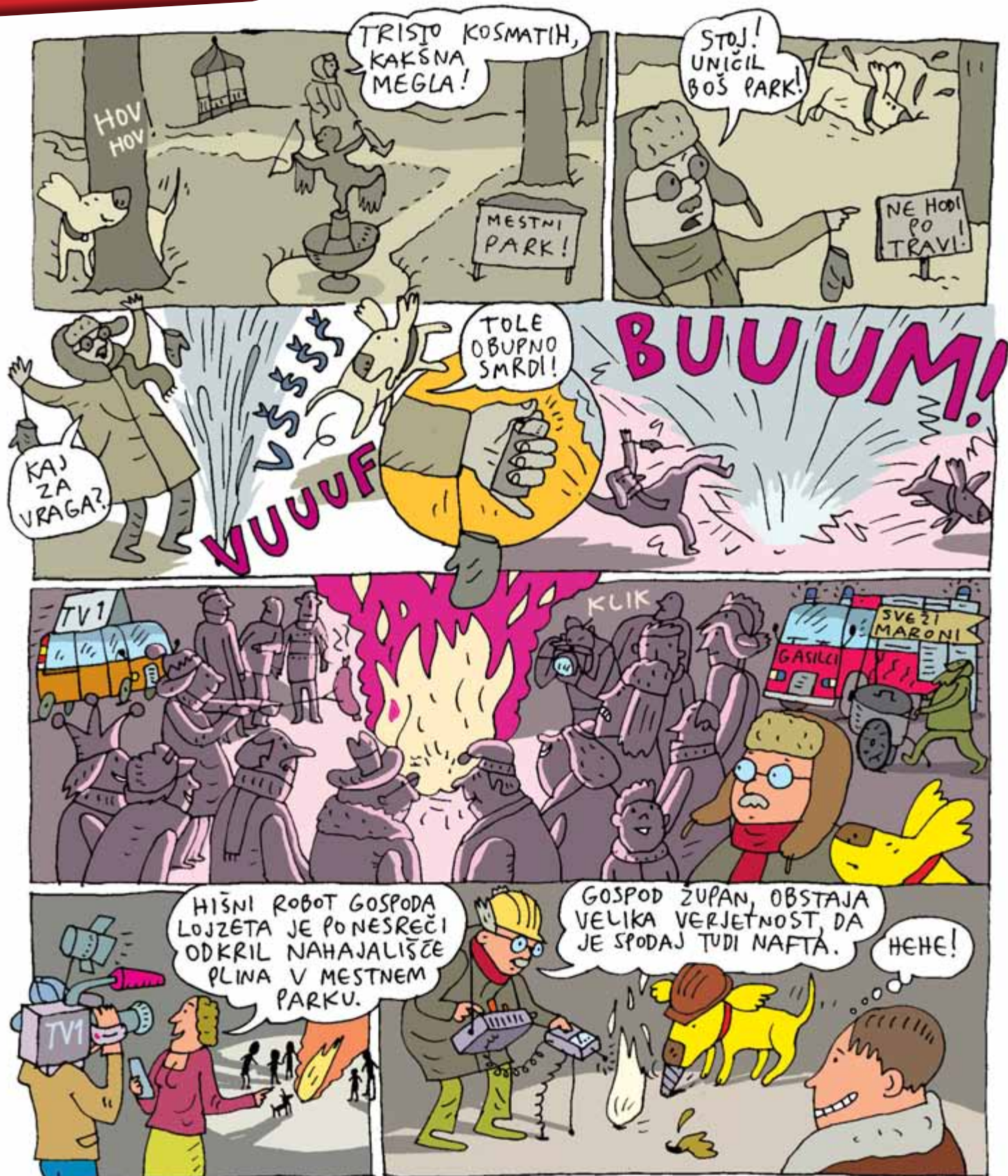
Pomagaš lahko tudi ti. Pridružiš se lahko kampanji živalskih vrtov »21st Century Tiger«.

Ali veš?

- V ujetništvu lahko tehtajo tudi več, vendar gre največkrat za debelost.
- Tigri lahko stradajo tudi do 14 dni ali več, naenkrat pa lahko pojedjo do 34 kg mesa. V živalskih vrtovih dobijo vsak dan običajno 3–6 kg mesa, občasno se tudi postijo. Zelo pomembno je, da ne jedo le pustega mesa, pač pa celotne živali, saj le tako lahko dobijo vsa hranila, ki jih potrebujejo.

V ZOO Ljubljana si lahko pri igri, kopanju ali hranjenju ogledaš mlad par sibirskih tigrov, Vita in Vito.

ZOO
LJUBLJANA

NAPISALA: NELI KODRIČ FILIPIĆ, NARISAL: DAMIJAN STEPANČIČ

Voda je nujna za vsa živa bitja. Brez vode in njenih lastnosti ni življenja, kot ga poznamo.

V Sloveniji po večini vodo dojemamo kot nekaj samoumevnega, v nekaterih predelih sveta pa je voda, predvsem čista pitna voda, zelo redka dobrina. Pri nas si jo še vedno natočimo kar iz vodovodne pipe in nimamo skrbi, da bi se zastrupili, tudi če je popijemo dva ali tri kozarce.

Čista voda

Kdaj je voda čista?

Pojem čiste vode je pri nas opredeljen s Pravilnikom o pitni vodi. Ta določa, **koliko »dodatkov« je še lahko v vodi, da ji še lahko rečemo čista, torej tudi pitna.** V njej ne sme biti strupenih primesi, ostankov peska, blata. V vodi tudi ne sme biti mikroorganizmov, ki so nevarni in povzročajo razne bolezni in prebavne nevšečnosti. Prav tako je prepovedana vsebnost strupenih kemikalij, na primer pesticidov ali drugih zdravju škodljivih snovi.

Poplavljenja cesta na Ljubljanskem barju

Voda je mogočna sila narave

Pav tako, kakor je voda nujna za življenje, pa ga lahko tudi spreminja. Kadar je vode preveč, na primer ob močnem deževju ali spomladanskem tajanju snega, je praktično neustavljiva in lahko s poplavami povzroči veliko škode ljudem pa tudi gospodarstvu. **Med poplavami je vedno vprašljiva čistost vode in primernost za pitje.** Zato poplave običajno spremljajo opozorila, da je treba vodo prekuhavati. Takrat se zavemo, da voda le ni tako samoumevna.

Lahko vodo očistimo?

Za čiščenje vode obstajajo številni **filtri**. Večinoma delujejo tako, da najprej odstranijo večje delce (ni nujno, da jih vidimo s prostim očesom), kot so drobni ostanki peska, zemlje ipd. Nato z delom iz **aktivnega oglja** odstranijo **strupene snovi**, ki so raztopljene v vodi (npr. pesticide, težke kovine) in **bakterije**. Kadar pa sumimo, da je voda **mikrobiološko onesnažena**, jo je vseeno bolje še **prekuhati**. To storimo tako, da vodo zavremo in jo pustimo vreti na zmernem ognju vsaj 15 minut.

Izdelajmo domačo filtrirno napravo

S tem poskusom bomo poenostavljeno prikazali vsebino filtrov za domačo uporabo.

Pripomočki:

- 2 kozarca • drobno cedilo • najlonska nogavica
- lij • poseben filtrirni papir, ki ima natančno izdelane zelo drobne luknjice • aktivno (medicinsko) oglje • vodene barvice in čopič • zemlja.

1.

V prvi kozarec nalijemo vodo in vanjo s čopičem vmešamo vodeno barvo ter malo zemlje.

2.

V drugi kozarec vstavimo lij. Filtrirni papir prepognemo na pol in to polovico še enkrat na pol. Papir oblikujemo v stožec in ga položimo v lij.

3.

V filtrirni papir stresemo 2 drobni žlički oglja in prahu.

4.

Nad cedilo napnemo najlonsko nogavico in cedilo namestimo na lij. Umazano vodo iz prvega kozarca počasi zlijemo skozi cedilo.

Opazuj vodo v drugem kozarcu. Ali je voda, ki steče skozi domači filter, kaj čistejša od vode v prvem kozarcu?

Če bi v resnici uporabili tako filtriranje vode, bi jo morali po tej stopnji čiščenja nujno še prekuhati, preden bi jo popili!

Ali veš?

- **Nevarni mikroorganizmi**, ki jih ne sme biti v vodi, so *Escherichia coli*, koliformne bakterije, *Clostridium perfringens*.
- Vodo v vodnih zbiralnikih oz. tisto, ki priteče iz vodovodne pipe, ves čas nadzorujejo (Inštitut za varovanje zdravja Republike Slovenije) s točno določenimi testi. Redno jo pregledujejo tako, da v vzorcu vode čez čas preverijo, koliko **bakterijskih kolonij** je zrastle.
- **Aktivno oglje** lahko kupiš v lekarni. Pomaga pri prebavnih težavah in drugih zastrupitvah. Pripravljeno je tako, da se nanj lahko veže zelo veliko strupenih snovi.
- Ko smo poskusili filtrirati vodo z navadnim ali risalnim papirjem, nam ni uspelo – potrebujemo namreč **poseben filtrirni papir**, ki se uporablja pri delu v laboratoriju.

Medtem ko se nekateri zmrdujejo, da jim zima nič ne diši, ker jih zebe in ker je prezgodaj noč, drugi naravnost skačejo od navdušenja. Komaj čakajo, da se lahko poženejo po snežnih strminah, in jih šele trda tema prežene domov. Kako ti ležijo zimski športi?

1. S starši se za en dan odpravite na smučanje.

- ✱✱ Smučam sicer rad, a le na takšnih progah, ki niso prezahtevne. Z veseljem vmes tudi večkrat počivam.
- ✱ Na smučišču sem od trenutka, ko poženejo naprave, pa dokler jih ne ustavijo. Jem in pijem kar na sedežnici.
- ✱✱✱ Smučanje sovražim. Zebe, pa še noge mi gredo čisto po svoje. Starše na kolenih prosim, ali lahko ostanem doma.

2. S prijateljem se odpravita drsat na bližnje drsališče.

- ✱✱✱ Prijatelj se odpravi kar sam. Odkar so se mi na drsalkah gležnji obrnili navznoter, jih ne obujem več.
- ✱ Na drsalkah sem zelo spreten – zmorem doseči velike hitrosti in tudi kakšno pirueto naredim vmes.
- ✱✱ Drsanje me zabava, a ne bi mogel reči, da sem na ledu kakšen baletnik. Pač drsam v predpisano smer.

3. Se rad sankáš?

- ✱✱✱ Če nekdo sedi spredaj in usmerja sanke, zna biti kar zabavno. Sicer pa ne.
- ✱✱ Na bližnjem hribu sem s sankami domač. Nobenih ovinkov ni in sanke se same ustavijo.
- ✱ Neizmerno! Še najraje, če se odpravimo na vrh visokega hriba in se poženemo v dolino.

športi

4.

Ponudi se ti priložnost, da bi šel bordat.

- * Takoj jo pograbilim! Bordam od zore do mraka.
- ** Grem, če nimam kaj pametnejšega početi.
- *** Strah me je, da bom padel. Ne grem.

5.

Z malo heca je lahko zimski šport tudi kepanje.

- * S sosedi priredimo prave bitke in tekmujeemo, kdo večkrat zadene.
- *** Najbolj spreten sem pri delanju kep. Pri ciljanju me pa zmanjka.
- ** Če ne dobim ledenke v glavo in če velikokrat zadnem, se zabavam.

Barbara Jarc

Od 5 do 8 zvezdic

LJUBITELJ ZIMSKIH ŠPORTOV

Zimski športi so ti pisani na kožo. Očitno se zelo rad ukvarjaš s športom – si spreten, v gibanju uživaš, rad sprejmeš nove izzive in preizkušaš, ali zmoreš biti še boljši. Krasno! Seveda če je dovolj snega in če si lahko zimske športe privoščiš (znajo biti dragi). A tudi pešačenje na bližnji hrib in sankanje – ali drsanje na globoko zamrznjenem ribniku – zna biti zabavno.

Od 9 do 12 zvezdic

ZMEREN NAVDUŠENEC

Zimski športi so ti všeč, si pa najdeš tudi drugačne oblike zabave, najbrž tudi takšne, ki niso povezane s športom. Dokler se na smučiču ali drsalkah počutiš gotovo, ti je prijetno, kakšnih drznih gibov pa raje ne preizkušaš. A saj ni pomembno, koliko si spreten – pohvalno je, da se giblješ! In tudi to, da te zanimajo različne stvari. Sicer pa vaja dela mojstra.

Od 13 do 15 zvezdic

ZIMOMRZNEŽ

Tudi če imaš zimo rad – recimo sveže zasneženo pokrajino, večere na toplem – te zimski športi ne mikajo preveč. Tudi takšni ne, ki si jih lahko privoščiš doma (kepanje ali sankanje z bližnjega hribčka). Verjetno nisi ravno športen tip. S tem sicer ni nič narobe, ti pa vseeno priporočamo, da se giblješ. Z vajo postajaš vedno bolj spreten in še za zdravje skrbiš. Poskusi!

Albatrosi

Zvesti in zanesljivi partnerji

Albatrosi (*Diomedidae*) živijo zelo dolgo in si za medsebojno spoznavanje vzamejo več let, dokler se ne navežejo drug na drugega.

Pogosto samec že dolgo pred parjenjem sredi kolonije albatrosov zgradi gnezdo in s samico opravi paritveni ples. Ptice pri plesu premikajo glave, se dotikajo s kljuni in oddajajo cvileče klice. Poleg tega se dotikajo perja partnerja in širijo krila. Kljub vsemu pa lahko tudi tedaj, ko partnerica že privoli v parjenje, mine še leto ali dve, da se skupaj napotita h gnezdu samca, opravita paritveni ples in se slednjič parita. Samica je takrat po navadi stara že deset let.

Albatrosi so velike ptice. Razpon kril doseže slabe štiri metre, točneje 3,7 metra.

To zapleteno in dolgotrajno obojestransko preverjanje ima dober razlog: samica znese le eno jajce, ki ga mora par enajst tednov izmenično valiti; partner, ki ne vali, odleti iskat hrano in se lahko od gnezda oddalji tudi za nekaj sto kilometrov, kar za albatrose ni prav veliko. Ko je izvaljeno piščę že nekoliko večje, ga starši za nekaj dni ali celo do dva tedna pustijo samega. Mati in oče gresta tedaj ločeno iskat hrano in lahko prepotujeta več tisoč kilometrov. Ta naporni čas traja deset mesecev.

Ker sta samec in samica pogosto dolgo časa več tisoč kilometrov narazen, se morata zanesti drug na drugega. Parita se vedno z istim partnerjem, le če eden izmed njiju pogine, si izbereta drugega.

Starša morata med skrbjo za piščę nabrati več kot 70 kilogramov hrane.

Prostovoljke Društva za zaščito živali Ljubljana ob podpori Mestne občine Ljubljana vsako leto obiščemo veliko šol po Sloveniji. Želimo si, da bi vsi otroci želeli in znali lepo skrbeti za živali, zato se zelo veselimo vsakega obiska. Letos smo obiskale 14 šol oziroma kar 1250 učencev. Kaj smo počeli skupaj?

DeLimo si svet!

Z najmlajšimi smo se pogovarjali o hišnih živalih, z učenci od 4. do 6. razreda pa smo se v pogovoru odpravili ne le iz hiše, temveč celo na druge konce sveta. Ugotovili smo, da lahko papagaja sivega žakója in želvo rdečevratko vidimo tudi pri nas, čeprav prvi prihaja iz Afrike, želva pa iz Amerike.

K nam sta prišla zato, ker se je nekemu to zdelo dobra ideja, čeprav gre za divji živali, ki nista navajeni na naše okolje. Hitro se je pojavil dvom o tem, ali gre res za divji oz. prosto živeči živali, čeprav ju ima (žal) marsikdo doma. Z učenci smo torej preverili, katere živali so domače oz. udomačene in katere ukročene.

Na vsako šolo se odpravimo z revijami Moj planet, ki jih učenci vedno z veseljem prebirajo.

Mačke, psi, konji, dihurji, kunci ...

... so domače živali. Človek je večino udomačil že zelo dolgo nazaj, ker je potreboval njihovo pomoč za lastno preživetje. Živali smo začeli udomačevati tako, da smo iz legla posamezne divje živali izbrali tiste mladiče, ki so bili človeku prijazni. Spodbudili smo jih k razmnoževanju in tako dobivali vedno bolj človeku naklonjene generacije določene živalske vrste.

Sivi žako pa prav gotovo ni udomačena žival. Za posamezne prosto živeče živali, ki sicer živijo v divjini, a jih imamo pogosto tudi za hišne ljubljence, pravimo, da so ukročene. Drugače kot pri udomačenih živalih tu ni prilagojena celotna živalska vrsta, ampak zgolj ena žival. Človek jo navadi nase in jo prisili v sodelovanje tako, da jo ujame in ji ponudi izbiro: lahko ga uboga in dobi hrano ali se ne pusti ukrotiti in umre od lakote. Na ta način ravnamo z živalmi v cirkusih, živalskih vrtovih in povsod drugje, kjer so divje živali v ujetništvu.

Osnovnošolci hitro ugotovijo, kaj vse pogreša sivi žako, če vse življenje preživi v kletki ali občasno spuščen v sobi:

- družbo svojih vrstnikov, s katerimi leti, poje, lovi hrano in se razmnožuje,
- dovolj prostora za letenje.

Zaprtemu v kletki ne preostane nič drugega, kot da se začne zdolgočaseno zibati ali prestopati brez premora. Pojavu ponavljajočega se nenaravnega gibanja, do katerega pride zaradi slabega počutja živali, pravimo **stereotipija**.

Tujerodne živali v naši naravi poginejo ali ogrožajo druge

Če se zgodi, da papagaj sivi žako uide iz stanovanja, ne bo preživel, saj si zunaj ne bo znal najti hrane pa tudi temperature pri nas so prenizke zanj. Zaradi svojega izstopajočega videza bo pritegnil pozornost ptic in drugih prosto živčih živali, ki ga bodo dojele kot svoj plen ali sovražnika in ga bodo hitro odstranile iz svojega okolja.

Naredi sam!

Na koncu vsake osnovnošolske delavnice z učenci izdelamo tudi igračo za psa ali mačko, saj živali doma ne zgolj negujemo, temveč se moramo z njimi tudi veliko ukvarjati, da se čim bolj razumemo in da jim ni dolgčas.

Mačko in pasjo igračo lahko izdeláš tudi ti. Potrebuješ le kartonast tulec in večji kos starega oblačila ali rjuhe. Postopek izdelave igrač te čaka v naslednji številki revije Moj planet.

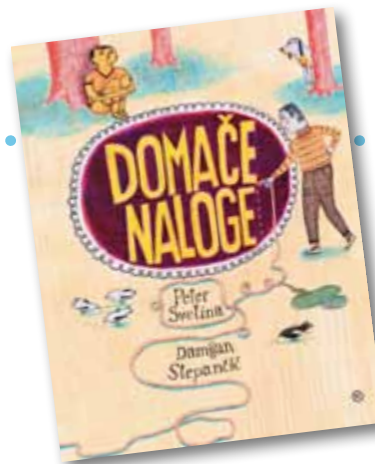
FOTOGRAFIJE: DZZŽ LJ, SHUTERSTOCK

Če se na cesti znajde želva rdečevratka, pa bo ne samo preživela, temveč celo ogrozila avtohtono slovensko želvo močvirsko sklednico. Ta zaradi vse bolj razširjenih tujerodnih vrst želv v naravi pospešeno izgublja svoj življenjski prostor. Prav zato je nujno, da pazimo, katero hišno žival si omislimo in kako skrbimo zanje do konca njenih dni.

Peter Svetina

DOMAČE NALOGE

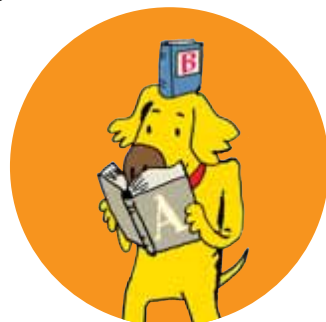
Ilustracije:
Damijan Stepančič

V pesniški zbirki Domače naloge se Peter Svetina poigrava z jezikom, s smislom, pomenom in zvenom besed ter z rimami. Nekatere pesmi so duhovite in igrive, druge so bolj lirične. Zabavne in poetične domače naloge – o frizerju, igri, bralni znački, jutru na cesti, kačjem pastirju, molitvi, murnih, panju, piškotih, pižamah, pomladi ...

Pesmi je čisto po svoje z ilustracijami oživil dolgoletni sodelavec revije Moj planet in večkrat nagrajeni ilustrator Damijan Stepančič.

INFORMACIJE IN NAROČANJE:
080 12 05 ali www.emka.si

Ukrajinska ljudska pravljica

ROKAVIČKA

Ilustracije: Hana Stupica

Ljudska pravljica Rokavička je prva slikanica mlade ilustratorke Hane Stupica. Znano zgodbico o dedku, ki je sredi hude zime izgubil rokavičko in so se vanjo naselile miška, žabica, zajček, lisica, volk, merjasec in medved, je Hana ilustrirala za diplomsko nalogo na Akademiji za likovno umetnost. Svoje prve ilustracije je naslikala za reviji Ciciban in Cicido.

Hana Stupica je kljub mladosti s to slikanico ustvarila zrelo slikarsko delo in zanjo na 11. slovenskem bienalu ilustracije prejela nagrado Hinka Smrekarja.

ILUSTRACIJA: VOOK

Nagrajenci

iz decembrske številke
Moj planet

BOŽIČNA NALOGA

Rešitev: **severna jelena**
Majico Moj planet prejmejo
Anuar Oshish iz Litije, **Jurij**
Svečak iz Celja in **Danijela**
Brečko iz Velenja.

Nagrade bomo poslali po pošti.
Iskrene čestitke!

KUPON ZA SODELOVANJE PRI NAGRADNIH IGRAH, PISMIH BRALCEV, DR. VETKU IN NAGRADNIH NATEČAJIH V REVJI MOJ PLANET

Kupon izrežite po oznaki in nalepite na dopisnico. Pošljite jo na naslov **Mladinska knjiga Založba, d. d., Slovenska 29, Ljubljana, revija MOJ PLANET.**

Podpisani _____ ,
(ime in priimek)

(naslov in pošta)

se strinjam, da moj otrok _____
(ime, priimek in starost otroka)

sodeluje v natečajih, pri nagradnih nalogah, nagradnih vprašanjih za dr. Vetka, pismih bralcev in drugih nagradnih natečajih, razpisanih v tej reviji, ter da se v reviji objavijo otrokov izdelek in njegovo ime in starost.

Datum _____ Podpis _____

S podpisom dovolite, da Mladinska knjiga Založba, d. d., za izvedbo nagradnega natečaja (in/ali nagradnih iger) in objavo podatkov o nagrajencih vodi, vzdržuje in upravlja evidenco z vašimi osebnimi podatki in podatki vašega otroka za časovno obdobje 5 let, s podatki o preostalih udeležencih v zgoraj navedenih nagradnih igrah ali natečajih pa do njihovega izteka. Sodelujočim v natečaju in pri nagradnih nalogah je zagotovljeno varstvo osebnih podatkov po zakonu, ki ureja varstvo osebnih podatkov.

Na spletnih straneh www.mladinska.com/mojplanet pa objavljamo še več vaših pisem.

V reviji objavljena pisma, fotografije in druge prispevke bomo nagradili. Pošljite jih na naslov **Moj planet, 1536 Ljubljana**, ali moj.planet@mkz.si. Ne pozabite pripisati svojih podatkov. Če boste poslali svojo fotografijo, ne pozabite priložiti dovoljenja staršev ali drugih skrbnikov, da se strinjajo z objavo fotografije. **Več o pravilih za sodelovanje, o varstvu osebnih podatkov in dovoljenju staršev si preberite na strani 55.**

Na spletnih straneh www.mladinska.com/mojplanet pa lahko tudi **pišete dr. Vetku**, zastavite vprašanje, sporočite svoje mnenje ter glasujete za poster.

Uredništvo Mojega planeta

Hvala za vaša pisma, pohvale in predloge, ki jih tako pridno pošiljate!

Evropska glavna mesta

sive celice

Ali veš, v katerih evropskih prestolnicah so nastale fotografije? Vpiši jih, nato pa črke prenesi v spodnji lik. Tam se bodo razkrila še štiri mesta.

1	16	13	6	2	14	19	9
2	3	20	10	B	4	7	11
3	15	17	1	12	18	8	5

NAMIG: Fotografije so iz prestolnic Portugalske, Srbije in Belgije – a ne v tem vrstnem redu ...

	1	2	3	4	
	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	N

FOTOGRAFIJE: SHUTTERSTOCK

Sestavil: Jože Petelin

Vsaj dve mesti iz spodnjega lika napiši na dopisnico in jo skupaj z izpolnjenim kuponom, ki ga najdeš na strani 55, do **31. januarja 2015** pošlji na naslov **Moj planet, 1536 Ljubljana**. Med praviimi odgovori bomo izžrebali **tri nagrajence**, ki prejmejo **majico Moj planet**. Več o pravilih za sodelovanje, o varstvu osebnih podatkov in dovoljenju staršev si preberite na strani 55.

Imena nagrajencev bodo objavljena na internetni strani www.mladinska.com/mojplanet in v februarski številki Mojega planeta.

Prihodnji mesec v Mojem planetu

Si živali pomagajo?

Vse o balonih

Astronomija

Naslednja številka izide
13. februarja.

Moj kviz

So trditve pravilne?
Kaj praviš?

Kviz po januarski številki

1. Med zvermi je največji in najmočnejši sibirski tiger.
DRŽI **NE DRŽI**
2. Albatrosi se pariyo vsepovprek; več ko ima samček samic, bolje je.
DRŽI **NE DRŽI**
3. Obstajajo tudi pingvini, ki odrasli v višino merijo le 30 cm.
DRŽI **NE DRŽI**
4. Madagaskar je največji otok v Afriki.
DRŽI **NE DRŽI**
5. Barbara Celjska, hči celjskega grofa Hermana II., je bila francoska kraljica.
DRŽI **NE DRŽI**
6. Če je voda mikrobiološko onesnažena, jo moramo prekuhavati 15 minut.
DRŽI **NE DRŽI**
7. Če rešiš januarski test, izveš, ali si ljubitelj zimskih športov.
DRŽI **NE DRŽI**
8. Samotarske lisice si dvorijo in se pariyo januarja in februarja.
DRŽI **NE DRŽI**
9. Sivi žako in želva rdečevratka sta tujerodni vrsti in bi bilo bolj prav, da ju pri nas ne bi bilo.
DRŽI **NE DRŽI**
10. Tekmovanje za naravoslovno kresničko bo potekalo 11. februarja 2015.
DRŽI **NE DRŽI**

Si znal odgovoriti na vsa vprašanja? Če nisi, polistaj po reviji Moj planet, ki jo imaš v rokah, in kmalu ne bo nobenega dvoma več.

Moj planet, mesečnik, januar 2015, leto 10 • Na leto izide 12 številki. • Mladinska knjiga Založba, d. d., Slovenska 29, 1000 Ljubljana • Predsednik uprave MKZ: Peter Tomšič • Glavni urednik področja Založništvo: Bojan Švigelj • Odgovorna urednica: Senja Požar • Urednica: Maja Bajželj • Likovno-tehnično urejanje: Mojca Orehek • Lektorica: Vera Jakopič • Naslov uredništva: Moj planet, 1536 Ljubljana, tel.: 01 241 32 20, faks: 01 425 28 36 • Tiskana naklada: 7.000 • Tisk: Grafika Soča d.o.o., Nova Gorica • Cena številke za naročnike v šoli je 3,97 €, za individualne naročnike 4,16 €, v prosti prodaji 4,99 €. Naročnina se poravnava v treh obrokih. Naročnina za tujino se poravnava vnaprej in znaša 99,60 €. • DDV in poština sta vračunana v ceno. • Naročnina velja do preklica, odpovedi sprejemamo samo pisno za naslednje obračunsko obdobje. • Za nepravčasno poravnane obveznosti zaračunavamo zakonsko določene zamudne obresti. • Poština plačana pri pošti 1102 Ljubljana. • Naročanje revij: Mladinska knjiga Založba, d. d., Služba oskrbe kupcev, 1536 Ljubljana, tel.: 080 11 08, od 7. do 18. ure. • Vodja sektorja Prodaja in promocija izobraževalnih vsebin: Monika Jagodič Gobec, monika.jagodic@mkz.si • Vodja službe Marketing in oglasno trženje: Martina Dolgan • Oseba, odgovorna za oglaševalske vsebine: Martina Dolgan, vodja službe Marketing in oglasno trženje. • Oglasno trženje: Anja Klemenčič, anja.klemencic@mkz.si, T: 01 241 37 06 • ISSN 1854-2883 • V reviji Moj planet objavljenih prispevkov ni dovoljeno kakor koli ponatisniti brez pisnega dovoljenja uredništva. • Nenaročenih rokopisov, risb in fotografij ne vračamo. • Revijo sofinancirata Javna agencija za knjigo RS in Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport. • Elektronska pošta: moj.planet@mkz.si • Spletne strani: www.mladinska.com/mojplanet • V uredništvu skrbimo za skladnost oglaševalnih sporočil z Zakonom o medijih. Na izbor oglaševanih izdelkov in na oblike oglaševanja ter na oglasne priloge nimamo vpliva. Izid publikacije je finančno podprla agencija ARRS iz sredstev državnega proračuna iz naslova razpisa za sofinanciranje domačih poljudnoznanstvenih periodičnih publikacij.

razpisuje **5. natečaj za naj strip** s temo

Zimska dogodivščina,

v kateri doživita pustolovščino vsaj
en človek in ena žival.

Radi berete stripe o Lojzetu in Peteršilju, so vam imena Gatnik in Gnilec in podobno znana? Posegajte po Asterixu ali Tintinu? Vzemite v roke barvice ali flomastre in se prepustite lastni domišljiji.

Natečaja se lahko udeležite vsi, ki ste **mlajši od 15 let**.

Sodelujete lahko s stripom **na enem listu A3** (risalni list).

Na zadnjo stran napišite svoje podatke: ime, priimek, naslov, telefon, datum in letnico rojstva.

Izdelke bo pregledala in izbrala tričlanska komisija z ilustratorjem Damijanom Stepančičem na čelu.

Izdelke pošljite **do 28. februarja 2015** na naslov:
Moj planet, 1536 Ljubljana

Izid natečaja bomo objavili v marčni številki Mojega planeta,
ki izide **16. marca 2015**, in na spletnih straneh revije
www.mladinska.com/mojplanet

Nagrade:

Avtorje najboljših 5 stripov bomo nagradili s knjigami in z majicami Moj planet.

Več o pravilih za sodelovanje, o varstvu osebnih podatkov in dovoljenju staršev si preberite na strani 55.

Vsak udeleženec natečaja oz. njegov zakoniti zastopnik soglaša, da s sodelovanjem na natečaju dovoljuje Založbi Mladinska knjiga nagrajene stripe objaviti v reviji Moj planet, na njenih spletnih straneh in v promocijske namene organizatorja. Del ne vračamo.

Po kartuše na pošto!

**2 LETI
GARANCIJE
- ŠVICARSKA
KAKOVOST**

NADOMESTNE KARTUŠE ZA POSAMEZNE MODELE TISKALNIKOV EPSON, CANON, HP

Na voljo so naslednje barve: črna, modra, magenta in rumena. V embalaži, prijazni do okolja.

Epson

Canon

HP

Posamezna kartuša

6,99 €
/ kos

Komplet vseh štirih barv

26,99 €
/ kos

Peach

Na izbranih poštah smo za vas pripravili ugodno ponudbo nadomestnih kartuš za tiskalnike EPSON, CANON in HP. Vrhunska švicarska blagovna znamka PEACH vam zagotavlja do 50 % nižje cene od originalov ter vrhunsko kakovost tiskanja.

Info: 02 449 2555 ali info@posta.si

Zanesljivo vsepovsod
POŠTA SLOVENIJE
POŠTA IN FINANCE